

Topalls de fre del tren i altres elements del carrilet

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la part nord de la plaça de l'Estació, al costat de les fonts.

Coordenades:

Latitud: 42.03507
Longitud: 1.88026
UTM Est (X): 407316
UTM Nord (Y): 4654276

Classificació

Número de fitxa 08092-115
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Element urbà
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Gironella. Plaça de la Vila, 1. 08680 Gironella
Fitxes associades:
[Plaça de l'Estació](#)
[Traçat de l'antiga via del tren](#)
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 20/02/2018 - 01:00

Descripció

A la plaça de l'estació hi ha conservats uns testimonis de l'antic carrilet o tren de Manresa a Guardiola del Berguedà, en concret un topall de fre i part de les peces de connexió d'un vagó amb un altre junt amb dues rodes. Els topalls que hi ha a la plaça de l'Estació, estan col·locats al costat de la font, es tracta d'un conjunt de quatre bigues de fusta tractada col·locades verticals, encastades a terra i amb una planxa rectangular allargada que les subjecta per la part superior. En les bigues si poden veure una rebaixos, semblen les travesses de les bigues del tren on hi anaven encastats els rails. Hi ha algunes referències que indiquen que en algunes vies secundàries, amb poc moviment o en baixadors de menys importància, hi ha topalls d'aquest estil, de fusta. La funció bàsica del topall és fer de barrera, frenar el tren per tal que no surti de la via. Les peces de connexió d'un vago a un altre, estan col·locades en un bloc rectangular de formigó en el que trobem que a la base hi ha un petit tram de via de tren, dos rails instal·lats damunt travesses de fusta i subjectats amb platines i cargols de ferro, entre les travesses o bigues de fusta grava gran i a sobre dues rodes amb el seu eix. Damunt les rodes hi ha una gran platina de ferro amb un topall i una mànega de fre a cada costat. També disposa de les cadenes i altres peces que permetien la subjecció d'un vago a un altre o a la màquina. Algunes peces de connexió de vagons sovint també eren reutilitzades i instal·lades com topall de fre del tren; en aquest cas s'interpreta que els elements que hi són representats i instal·lats és a manera de record del conjunt les vies i els vagons, en aquest cas, amb només una part.

Història

La funció dels topalls és impedir que el tren surti de la via, moltes vegades s'aprofitava materials, carrils, travesses de tren, muntats de maneres diverses.

L'antic carrilet de Manresa a Guardiola de Berguedà, en concret el tram que passava per Gironella es va inaugurar l'any 1887; el tancament definitiu de la línia de tren va ser el maig del 1972. Als anys 90 del segle XX es finalitzava la llarga reforma de la plaça de l'Estació on es van col·locar aquestes peces, en el seu moment també hi havia reconstruït l'edifici de l'estació.

